

EFTERSKOLEN ØSTERGÅRD

- en praktisk- musisk- kreativ efterskole for elever med generelle og specifikke indlæringsvanskeligheder

Selvevaluering 2009-10

Hvordan fungerer kommunikationen fra skole til elever og forældre omhandlende

skolens indhold og målsætninger i undervisningen?

Indhold:

s 3: Hvad er Selvevaluering

s 4: Skolens mission og værdigrundlag.

s 5: Evaluering af kommunikationen fra skolen til forældrene omhandlende skolens særlige værkstedspædagogiks målsætninger.

s 6: Problemformulering.

s 7: Metode i evalueringsarbejdet.

s 8: Beskrivelse og begrundelse for informationsindsamling hos lærergruppen inklusiv ledelse.

s 8: Læsevejledning til: Spørgsmål til kolleger.

s 8: Spørgsmål til første halvdel af kollegerne.

s 9: Spørgsmål til anden halvdel af kollegerne.

s 10: Spørgsmål samt svar til 1. halvdel af kollegerne:

s 12: Sammenfatning af ovenstående debat med 1. halvdel af lærergruppen.

s 13: Den anden halvdel af lærergruppen blev præsenteret for følgende spørgsmål.

s 15: Ovenstående blev diskuteret, og fortsatte i en snak der handlede om at (sammenfatning).

s 15: Læsevejledning til: Brev til forældrene

s 15: Brev til forældre.

s 16: Læsevejledning til følgende afsnit om valg af metode til: Spørgsmål til forældrene.

s 17: Spørgsmål til forældre.

s 20: Læsevejledning: Forældrenes svar på spørgsmålene omkring hvorvidt målsætningen med værkstedernes pædagogik er tilstrækkelig kendt inden undervisningen påbegyndes.

s 21: Spørgsmål til forældrene med procentvis opgørelse af deres svar, samt hvad evaluatorene konkluderer af udfaldet.

s 24: Konklusion på ”Selvevaluering 2009-10”.

s 25: Efterskrift

Hvad er selvevaluering?

Selvevaluering er en metode, hvor skolens bestyrelse skal, i henhold til loven og skolens vedtægter, godkende en plan for den årlige selvevaluering af skolens virksomhed set i lyset af værdigrundlaget.

Bestyrelsen har drøftet indholdet og omfanget af årets selvevaluering.

I praksis er to lærere ”tovholdere” på denne opgave på Østergård.

Metoden indebærer, at medarbejderne gennem dialog, vurderer praksis i et stykke arbejde, og diskuterer status og forbedringsmuligheder. Selvevalueringen kan også sætte fokus på områder, hvor elever og/eller forældre bliver bedt om at deltage, så vi derigennem kan opnå den bredde i besvarelserne, der er nødvendige for den bedst tænkelige udvikling på området i fremtiden.

Selvevaluering foretages ud fra en spørgeramme, (udarbejdet af de ansvarlige tovholdere), hvor de emneområder, der skal evalueres, er udpeget på forhånd.

Fremgangsmåden bidrager til at skabe en bredt funderet konsensus om skolens styrker, forbedringsmuligheder - og indsatser på det pågældende område.

Efterskolen Østergårds mission:

Efterskolen Østergård vil i et *trygt og struktureret læringsmiljø* give eleverne succesoplevelser og sociale kompetencer

Efterskolen Østergårds værdigrundlag

Efterskolen Østergård bygger på værdierne: ligeværd, livskvalitet og udvikling.

Med udgangspunkt i skolens trygge rammer og fællesskab bliver eleverne glade og aktive medskabere i udviklingen af deres liv og kompetencer.

Det, eleverne lærer og udvikler på Efterskolen Østergård, kan de bruge og bygge videre på i resten af deres liv. Her får de personlig styrke til at være særlige i samfundslivet.

Ligeværd, livskvalitet og udvikling på Efterskolen Østergård – sådan gør vi værdierne virkelige:

Ligeværd: På Østergård er vi sammen i et fællesskab. Vi har forskellige forudsætninger, adfærd og fremtidsperspektiver i livet. Vi insisterer på at se hinanden som mennesker med lige stort værd i vort fællesskab og i livet som helhed. Derfor har vi også alle mulighed og ret til at bidrage til fællesskabet og til at blive anset som værende værdifulde og uundværlige i fællesskabet med hvert vort udtryk.

Livskvalitet: På Østergård skal det være både trygt, sjovt og lærerigt at være. Vi mener, at vi har kvalitet i vort liv, når rammerne og de mennesker vi er sammen med, skaber mulighed for, at vi kan være det bedste menneske, vi kan være. På Østergård skal vi sørge for, at vi alle har det godt, og at vi kan gøre det, så godt som muligt.

Udvikling: På Østergård har vi forskellige forudsætninger som mennesker. Men vi har alle mulighed for at udvikle os – både i den måde vi ser os selv på, i de handlemuligheder vi har, og i det vi kan lære. Derfor skal Østergård sørge for, at vi hele tiden har øje på det enkelte menneskes mulighed for udvikling.

Vedtaget på bestyrelsesmødet 27. november 2008

Evaluering af kommunikationen fra skolen til forældrene, når det drejer sig om Østergårds særlige *værkstedspædagogik*. Hvordan formidler vi, dét vi har som målsætning at gøre, sammenholdt med forventninger fra forældrenes side?

Når skolen planlægger og tilrettelægger undervisningen, forventes det, at den løfter de mange udfordringer, som et samfund i udvikling stiller til sin skole.

Selvevaluering for efterskolen Østergård skoleåret 2009-10

Evaluering af kommunikationen fra skolen til forældrene omhandlende skolens særlige værkstedspædagogiks målsætninger.

Præsentation af problemfelt:

Efterskolen Østergård profilerer sig med at være en praktisk-musisk og kreativ efterskole, der underviser i et højskolelignende miljø. Den primære undervisning forekommer i ”værkstedetsform”. Det højskolelignende miljø hentyder til at undervisningen forekommer i en **dialog** imellem underviser og elev og som ikke er bundet af specifikke pensumkrav, grundet elevernes meget individuelle faglige niveauer og desuden ikke afholder prøver af nogen art. Skolen er underlagt kravet om at opfylde ”Fælles mål” for fagene, for de elever, der har undervisningspligt.

Efterskolen Østergård udbyder fag, der ikke er identiske med folkeskolens fag. Dette fordi eleverne føler behov for at prøve noget nyt og fordi mange af eleverne forbinder mange af folkeskolens fag med nederlag. Østergård vælger ofte at konstruere sine egne fag, men står hermed med ansvaret for at definere hvad indholdet og meningen med undervisningen er. Undervisningen kan ikke umiddelbart læne sig op af en forankret kultur, der understreger hvor betydningsfuld den er for identitetsdannelsen, samt den almene dannelse.

Man kan som værkstedslærer på Efterskolen Østergård opleve, at en elev ikke møder frem til undervisningen. Når man som lærer kommer i kontakt med eleven kan denne evt. begrunde sit fravær med ikke at have lyst til at deltage. Eleven kan meget vel spørge: **Hvad skal jeg bruge det vi laver til?** Læreren står nu overfor en længere forklaring om praktiske samt almindelige kompetencer, der kan være nødvendige senere i livet, men vælger evt. i stedet, at spørge eleven: Hvorfor valgte du dette værksted?! Her kan eleven meget vel svare: Det ved jeg ikke!...Jeg troede det gik ud på noget andet!

På dette problemfelt, der bygger på et kommunikationsbrist, kan man som lærer vælge imellem flere svarmuligheder:

1. Eleven er teenager og skærper sin uafhængighed som menneske ved at gøre oprør ved enhver given lejlighed!
2. Eleven er funktionsnedsat i en grad, hvor der ikke er overskud til at sætte sig ind i begrundelsen for værkstedsaktiviteterne.
3. Skolen og læreren har ikke i tilstrækkelig grad kommunikeret meningen og dermed målsætningerne med undervisningen ud til eleven og dennes forældre, således at de har formået at danne sig forventninger om vigtige udviklingsmuligheder.

Denne selvevaluering vil sætte fokus på hvordan skolen kommunikerer værkstedsundervisningens grundlæggende mening ud til eleverne inden de starter på værkstedsundervisningen og dermed medvirke til at eleverne opnår et skærpet **læringsperspektiv i et trygt og struktureret miljø**, hvilket skolen har som målsætning i sit værdigrundlag.

Evaluatorerne fornemmer en strømning i tiden, at de danske højskoler, der har et almindende sigte, ikke er så opsøgte som tidligere. Med andre ord er behovet for almindende undervisning nedtonet til fordel for mere erhvervsfremmende kompetencer. Forældrene lægger i højere grad end tidligere, bl.a. grundet samfundets hastige teknologiske udvikling vægt på opnåelse af konkrete kompetencer så som læsning/ skrivning og regning.

Efterskolen udbyder sideordnet med sine håndværksmæssige og kreative værkstedstilbud et **Dansk og matematikværksted**, der er meget søgt af eleverne. Dette måske også ofte i høj grad fordi eleverne føler at de *bør* forbedre deres mere boglige kompetencer. Ligeledes vælger eleverne dette værksted ofte fordi forældrene har ønsket at de skal vælge det.

Efter at have snakket kortvarigt med nogle forældre kan årsagen til dette være at dansk og matematikværkstedet opleves som mere **seriøst**, end de øvrige værkstedstilbud. De andre tilbud svarer lidt til: *bare at lege rundt på et fritidshjem. ...og dermed måske i højere grad spilde sin tid?!* Eller sagt på en anden måde. Det er ikke lige så tydeligt hvad eleverne specifikt lærer i flere af de øvrige værksteder sammenholdt med dansk og matematikværkstedet.

De boglige færdigheder, der kan indhentes i dansk og matematikværkstedet kan evt. hvile på et veldefineret undervisningstilbud, der svarer til et allerede kendt fag fra tidligere undervisningssammenhænge og dermed lettere danne læringsperspektiv og **motivation** hos eleven.

Med Dansk og matematikværkstedet som en del af den faglige udbudsvifte står efterskolens øvrige værkstedslærere *måske* med et definitionsproblem af hvorfor og hvilke kompetencer (også af almindendannende art) deres værkstedspædagogik har at tilbyde tidens unge og ligeledes hvorledes vigtigheden af disse kan **kommuniker**es til eleven og dennes forældre.

Problemformulering:

Savner forældre og elever en mere tydelig forståelse/oplevelse af værkstedernes eksistensberettigelse? Hvordan er værkstedspædagogikkens indhold og målsætninger præsenteret for forældrene på nuværende tidspunkt?

For at kunne besvare dette spørgsmål må lærergruppen, samt ledelse som udgangspunkt definere hvad "Værkstedspædagogik" indebærer. Hvad er et Værksted? ...og er Dansk og Matematiktilbudet et værkstedstilbud på lige fod med de øvrige?

Efterskolen Østergård underviser ud fra et værdigrundlag som bestyrelse og medarbejdere har medvirket til at udforme, men bør dette værdigrundlags tilstedeværelse i de enkelte værkstedsfag defineres tydeligere for forældrene?

Der tænkes i denne sammenhæng ikke på det aktivitetsmæssige indhold i en konkret værkstedsperiode, men derimod på en overordnet definition af de dannelsesmæssige og faglige læringsperspektiver, der ligger i de enkelte værksteder ...eller måske i begreberne kreativ "håndværksmæssig"- og eller "kunstnerisk" erkendelse.

Kan der være behov for i disse tider, hvor praktisk arbejde til ufaglærte specialarbejdere bliver stadig sværere at finde, yderligere at nærme sig, hvorfor det er værd at gå på "praktisk, musisk kreativ efterskole", udover at det er "sjovt" og "fedt"!!!

Burde hvert enkelt værkstedsfag have en slags permanent fagbeskrivelse, der kunne danne grundlag for indholdsplanen sammen med skolens samlede værdigrundlag. Lærerne ville dermed have et mere specifikt fag at anvende som redskab og "til at spille bold op ad". I modsætning til et fagligt udbud hvor hver lærer putter det i den faglige "sorte gryde", som læreren nu selv føler interesse for. Den lærerpersonlighedsafhængige "sorte gryde pædagogik" kan risikere at forårsage manglende forudsigelighed hos elevgruppen og eleverne har dermed ikke mulighed for at imødegå undervisningen med specifikke forventninger.

Skærpede elevforventninger via en sådan fagbeskrivelse vil måske hjælpe, når værkstedsperioden skal evalueres, men også i lærernes planlægning af undervisning samt aflæsning af elevernes faglige udvikling

Hvornår og i hvilken form bør denne information forekomme?...**Eller bør den overhovedet forekomme?!**

1. I pjecematerialet, der udsendes som første kontakt til elever/ forældre?

2. Ved "live" præsentation af værkstedslærere ved "majstangsaften"?
3. I anden form?!

Fordelene ved en mere tydelig og tilstrækkelig information i forhold til forældregruppen, vil have flere positive effekter:

1. Eleven vil i mindre grad opleve et kulturchok, når denne er startet på sit efterskoleophold.
2. Eleverne vil have mere specifikke forventninger til den kommende undervisning, samt udviklingsperspektiverne, der følger med denne.
3. Forældrene vil i højere grad kunne spørge interesseret ind til progressionen i undervisningen, gennemskue strukturen i denne og dermed kunne bakke op om deres søn/datters arbejde.
4. Der vil i mindre grad opstå konfliktlignende situationer forældrene og lærerne imellem, der afkræver et møde måske afholdt i anspændt og frustreret stemning.
5. Når der alligevel opstår et behov for et sådant møde vil lærerne have mulighed for at have en tydeligere skabelon, der kan danne afsæt for gensidige forventninger.

Metode i evalueringsarbejdet:

Evaluatorene vil, på baggrund heraf, udarbejde et spørgeark, der kan danne grundlag for en erfaringsudveksling iblandt lærergruppen, samt ledelse om vanskeligheder i forældresamarbejds-kommunikationen. Dette både generelt men også omkring værkstedspædagogiske spørgsmål... Eller måske hvorfor der sjældent forekommer forespørgsler til værkstedsarbejdet!!!

Herefter vil udvalget sammenfatte disse erfaringer i en kortfattet redegørelse. På baggrund heraf vil udvalget sammensætte et spørgeark, der, efter aftale, sendes til et lille (spændviddemæssigt repræsentativt) udvalg af skolens forældregruppe. Sammenfatningen af disse besvarede spørgeark vil herefter indgå i en samlet konklusion af tydeligheden, både indholds- og formmæssigt, i skolens kommunikation med forældrene, når det handler om legitimering af skolens udbud af værkstedsfag.

Udvalget ønsker at benytte "Virknings-evalueringsmetoden" i dette arbejde, fordi denne sigter efter at indkredse et lille felt i det samlede skolekommunikationsarbejde. Inden for dette felt har vi mulighed for i højere grad at opnå en tilbunds-gående forståelse af skolens kommunikation til kommende elever og deres forældre. Udvalget er vidende om at megen anden kommunikation, med forældrene, i en sammenhæng som denne, kunne sættes i fokus.

Sammenfattende kan man sige at problemstillingen indeholder det eviggyldige spørgsmål: Hvad er det i mere specifik forstand egentlig vi laver – hvordan præsenterer vi det – og hvordan bliver denne præsentation oplevet af vores målgruppe?

Beskrivelse og begrundelse for informationsindsamling hos lærergruppen inklusiv ledelse:

Ved et lærermøde var 30 min. afsat til at drøfte nedenstående 16 spørgsmål iblandt lærere, samt ledelse, der blev opdelt i to lige store grupper. Der var ligeledes afsat 15 min. til sammenfatning, men dette nåede vi ikke, da den øvrige dagsorden var meget presset. Evaluatorene ønskede at skabe en debat om problemstillingen i stedet for at uddele spørgeskemaer, der skulle besvares af hver enkel lærer. Vi bringer nedenfor referatet af denne 30 min. debat.

Læsevejledning til: Spørgsmål til kolleger:

Evaluatorene valgte at opdele lærergruppen i to hold, hvor hvert hold fik hvert sit sæt af spørgsmål. Denne opdeling var grundet i de mange spørgsmål vi ønskede at stille kollegerne, sammenholdt med det afsatte tidsrum af 30 min. på et lærermøde. Det samlede antal spørgsmål, til begge lærergrupperne er præsenteret først og er siden præsenteret med svar på hvert enkelt spørgsmål. Vi understreger med **fed skrifttype** hvad vi oplever som de centrale pointer. Hvert af de to gruppeinterview er efterfulgt af hver sin sammenfatning

Spørgsmål til første halvdel af kollegerne:

1. Oplever du som lærer at eleverne med fordel kunne være forberedt på undervisningen på Efterskolen Østergård på en anden eller bedre måde.
2. Skyldes misforståelser overvejene elevernes funktionsnedsættelse eller kan de overhovedet rumme mere forberedende information?
3. Hvor og hvornår og hvordan mener du at målsætningen med din værkstedspædagogik bliver ud kommunikeret til elevgruppen og dens forældre inden de påbegynder undervisningen eller skoleåret?
4. Er nuværende kommunikationsniveau og form tilstrækkelig til at danne et fornuftigt samarbejde med eleven samt forældre? Eller sagt omvendt kunne en ændret kommunikationsform/ strategi ændre samarbejdet med forældrene i positiv retning?
5. Er denne kommunikation, samt tidspunkt og form tilstrækkelig til at kunne danne grundlag for et fornuftigt forældresamarbejde?
6. Hvordan kunne denne kommunikation/ -indhold/ -form forbedres?
  - a. Hvem skulle fremføre den og i hvilke sammenhænge?

Spørgsmål til anden halvdel af kollegerne:

1. Oplever eleverne og deres forældre, at dansk og matematikværkstedet er mere seriøse end de øvrige værkstedstilbud?
2. Hvordan tydeliggør vi indholdet af de øvrige værksteder, således at de også har deres (ligeså store/gyldige) betydning og berettigelse?
3. Hvordan introduceres indhold og fordele ved fagene nu til forældre og elever?
4. Kunne vi eventuelt ændre noget i fremlægningen af de forskellige værksteder, så alle fag fremstår (lige?) seriøse, dannende og nødvendige?
5. Hvordan formidler vi begrebet ”værkstedspædagogik” til elever og forældre?
6. Hvornår formidler vi begrebet ”værkstedspædagogik” til elever og forældre?
7. Hvad er ”et værksted” i det hele taget? Hvad dækker begrebet?
8. Er alle vores udbudte fag dannende for den enkelte elev? (Hvordan)?
9. Er dansk og matematik ”mere almindannende” og nyttige end øvrige fag, fordi de er mere håndgribelige og kendte fag? (Hvorfor/hvorfor ikke)?
10. Hvordan formidler vi til elever og forældre, at det eksempelvis er ligeså dannende at have billedkunst, rollespil og musik, som det er, at have dansk/matematik?

Spørgsmål samt svar til 1. halvdel af kollegerne:

1. Oplever du som lærer at eleverne, inden de påbegynder deres efterskoleophold, med fordel kunne være forberedt på værkstedsundervisningen på Efterskolen Østergård på en anden eller bedre måde?

-ønsker et antal **basisfag, der altid indeholder det samme grund-indhold...**

- Det er godt at eleverne har **obligatorisk basis**, som de kan vælge ud fra. Dette udgør et **bedre grundlag...**

- Vi bør diskutere hvad vi ønsker at bibringe eleverne.
- det er rigtig godt, hvis det kunne være **10 faste værksteder, som eleverne elever kan forberede sig på.**
- Indholdskernen, der skal ligge fast, bør ikke hedde det samme som værkstedet.
- Hvis værkstederne gik igen ville det være muligt at lave en **præsentationsvideo.**
- Vi får svære pædagogiske problemstillinger, hvis værkstederne bliver obligatoriske... **nogen elever kan slet ikke se sig selv på nogle af værkstedstilbudene**
- Selv en **præsentationsvideo kan vanskeligt anskueliggøre hvad værkstedet går ud på**
- Hvis man har nogle **grundlæggende mål...** har vi nogle **dannelsesmæssige mål**, der kan varetages af forskellige værksteder. Således at viften af værkstedsudbud dækker vores grundlæggende dannelses målsætninger
- Præsentationsvideoen binder værkstedsperioden i for stor grad.**
- Godt hvis eleverne havde valgt inden de startede.** Og at de havde **valgt en vifte af det praktisk-musisk og kreative.**
- Eleverne har kundskaber for at vælge ud fra hvorvidt fagene er kendte... Værkstederne bør ikke hedde noget de ikke er forberedt på.** Dansk og matematikværkstedet profiterer ved på forhånd at være veldefineret.
- det bør ikke hedde natur og teknik fordi vi ikke vil bindes op på, at det minder om folkeskolen.
- vi tematiserer fordi det ikke bare skal hedde dyr og udeliv.
- Basisfag bør køre i to perioder, **fordi forbigående værkstedstilbud kræver indkøb, der er kostbare.**

2. *Skyldes eventuelle misforståelser om fagenes indhold, overvejende elevernes funktionsnedsættelse? Mener vi, at de ville kunne rumme mere forberedende information?*

Ved forespørgsel af den samlede lærergruppe ved lærermødet, den følgende uge mente 5 lærere at eleverne ikke havde glæde af et skærpet informationsniveau i forhold til værkstedsundervisningens målsætning, grundet i elevernes funktionsnedsatte udviklingsniveau.

9 lærere mente derimod at eleverne ville opnå et skærpet udbytte af undervisningen, hvis dennes målsætninger blev yderligere defineret, samt kommunikeret ud til elever og deres forældre på en bedre måde end den nuværende.

3. Hvor, hvornår og hvordan mener du at målsætningen med din værkstedspædagogik bliver kommunikeret ud til elevgruppen og dens forældre, inden de påbegynder undervisningen eller skoleåret? Dette spørgsmål nåede ikke at blive drøftet inden for de afsatte 30 min.
4. Er nuværende kommunikationsniveau og form tilstrækkelig til at danne et fornuftigt samarbejde med eleven samt forældre? Eller sagt omvendt kunne en ændret kommunikationsform/ strategi ændre samarbejdet med forældrene i positiv retning?

Første halvdel af dette spørgsmål svarer til spørgsmål 2 og er besvaret ovenfor. Anden halvdel ligger i forlængelse af spørgsmål 5 og er besvaret nedenfor.

5. Hvordan kunne denne kommunikation/ -indhold/ -form forbedres?

- Hvem skulle fremføre den og i hvilke sammenhænge?
(Pjecematerialet ? På majstangsaftenen ved de respektive lærere? Gode idéer til andre oplagte informationsmuligheder?)

-Ny elevdag åbent hus på værkstedet. Majstangen.....

-**kan de mon rumme det?!** De er stadig i gang med deres indeværende skoleår. De får ligeledes tildelt seng og kontaktgrupper.

-Eleverne kan ikke rumme mere end hvem der er deres kontaktlærer denne majstangsdag.

-Det er rigtig at det er meget at have 35 elever i praktik forud for skolestart men...

-måske forstår de det ikke, men har lettere ved at vælge når tiden kommer... - faste lærerteam der bliver mere etablerede

-E-bogen kunne være mere informativ i stedet for tegneserien.

- Når værkstederne præsenteres bør de sammenholdes med eksisterende folkeskolefag.

**6. *Hvordan kunne denne kommunikation/ -indhold/ -form forbedres?
Hvem skulle fremføre den og i hvilke sammenhænge?***

Besvarelsen af dette spørgsmål er indeholdt i oven stående spørgsmål.

Sammenfatning af ovenstående debat med 1. halvdel af lærergruppen:

Debatten affødte en spændvidde af forskelligartede holdninger, der dog overvejende oplevede at dansk/matematikværkstedet havde et forspring i forhold til fra start at blive oplevet som meningsfuldt læringsperspektivisk tilbud, i kraft af på forhånd at være et veldefineret fag for eleverne.

Der var dog uenighed omkring, hvorvidt elevgruppen, med deres funktionsnedsatte overblik, samt allerede igangværende skolehverdag i det skoletilbud de måtte være i forudgående for Østergård, overhovedet rummer overskuddet til at sætte sig ind i hvad værkstedernes læringsmæssige målsætninger måtte være.

Der var overvejende enighed om at elevernes læringsperspektiv i værkstedsundervisningsmæssig sammenhæng ville understøttes af at faste lærerteams kunne findyrke værkstedsundervisningens indhold, hvis dette tilbud var permanent og ved at kunne aflæse indholdet og målsætningerne med dette i indretningen af værkstedetlokalet.

Omkostningsfulde indkøb til værkstedstilbud, der ikke var gennemgående kunne ligeledes undgås. Værkstedstilbudene kunne med fordel **positioneres** i forhold til folkeskolens fag, der er velkendte for eleverne. E-bogen på internettet kunne ligeledes anvendes til at formidle målsætninger. E-bogen er for nuværende, med tegneserieprogrammet, for lidt informativ og for meget ”sjov”.

Den anden halvdel af lærergruppen blev præsenteret for følgende spørgsmål, der er besvaret under hvert spørgsmål og efter spørgsmålsrækken er den samlede debat punktvis sammenfattet.

Oplever eleverne og deres forældre, at dansk og matematikværkstedet er mere seriøse end de øvrige værkstedstilbud?

Vi forventer muligvis alle sammen mere af dansk og matematik end de øvrige fag, det er mere ”fagligt”.

Faktisk arbejder vi med matematik og dansk i mange fag. Eleverne synes selv det er fedt med andre fag end i folkeskolen og ingen prøver.

Vi er ikke ubetinget sikre på, at alle forældre ønsker dansk-mat.

Vi kunne måske udpensle, hvor vi laver dansk og matematik i de øvrige fag.

Det er ligeså vigtigt at sige, at nogle fag ikke er dansk – matematik, men eksempelvis friluftsliv, for eksempelvis friluftsliv, for hvis man siger at vi kan se dansk og mat alle steder, vil nogen elever så fravælge Østergård?

Hvordan tydeliggør vi indholdet af de øvrige værksteder, således at de også har ders (ligeså store/gyldige) betydning og berettigelse?og

Hvordan introduceres indhold og fordele ved fagene nu til forældre og elever?

Skal vi nødvendigvis begrunde så meget? Måske skræmmer det nogle?? Nogle elever stejler, hvis de hører ”dansk-matematik”.

Skal vi forsvare dét vi gør, er det dét, vi er i gang med?

Hvad med vores hjemmeside?? Hvordan går det med den? Sku vi ikke have korte præcise beskrivelser dér?

Måske skulle lokalerne være stationære, sådan at det enkelte fag bliver udbudt et bestemt sted

Skal vi turde stå mere fast på dét vi vil?

Skal lærerne måske også være mere enkelt-faglige? (Det kunne måske foregå ved, at halvdelen af lærerne, med undtagelse af køkkenet, havde ét ”fast” fag i løbet af et skoleår. På dén måde ville ansvarsfølelsen for lokalet og lokalernes indhold/etablering blive højnet..?)

Hvordan og hvornår formidler vi begrebet "værkstedspædagogik" til elever og forældre? Og hvad er et værksted i det hele taget? Hvad dækker begrebet?

Hvis skolen havde klare profiler, så var disse spørgsmål ikke relevante! Hvis vi var mere faste på dét vi vil, og dét vi udbyder, så ville det formentlig være nemmere for både os selv og kommende elever og forældre.

Kunne vi eventuelt ændre noget i fremlægningsen af de forskellige værksteder, så alle fag fremstår (lige?) seriøse, dannende og nødvendige?

Det er vigtigt, at vi får diskuteret i lærergruppen, om vi vil stile mere målrettet mod en bestemt gruppe elever, så vi ikke bagefter skal lave vores undervisningsindhold efter elevgruppen. Dette ville give større ambitioner til den enkelte lærer, og hermed eleverne. Igen HJEMMESIDE der fortæller klart og tydeligt hvem vi er, hvad vi udbyder, hvad vi vil. ....

Er alle vores udbudte fag dannende for den enkelte elev? (Hvordan?)

Ja! Alle fag er dannende. Det er dannende både praktisk og musisk ved kontinuitet i undervisningen. Kostskoleformen er i sig selv dannende. Eleverne indbyrdes lærer rummelighed ved dén bredde vi har.

Er dansk og matematik "mere almindannende" og nyttige end øvrige fag, fordi de er mere håndgribelige og kendte fag? Hvorfor/hvorfor ikke?

Nej, dansk og matematik er ikke mere almindannende end øvrige fag, slet ikke. Man kan måske sige, at dansk og matematik er mere grundlæggende teoretisk dannelse, hvor andre fag er mere kreativt og praktisk dannende. Begge former for dannelse skal udgøre helheden.

Hvordan formidler vi til elever og forældre, at det eksempelvis er ligeså dannende at have billedkunst, rollespil og musik, som det er, at have dansk og matematik?

Det skal fremgå af indholdsplaner for faget. Alle fag er dannende på hvert deres dannelsesniveau.

Ovenstående blev diskuteret, og fortsatte i en snak der handlede om at (sammenfatning):

- det er vigtigt, at vi hver især kender vores forpligtelser, opgaver, rettigheder i vores daglige arbejde.
- Det står ikke altid klart, hvem der gør hvad, hvornår, hvordan og hvorfor. Dagligdagen skal være basisforventninger: alle passer deres arbejde og forpligtelser.
- Vigtigt at man kender sine opgaver, altså at disse er definerede.
- Man skal kende sit eget ansvar.
- Pas på med, hvad der er lærerens bord, og hvad der er ledelsens bord.
- Man skal være velforberedt, også på fremtidige opgaver.
- Skemaet i år er ikke planlagt fornuftigt. Uforudsigeligheden gir stress for både lærere og elever, og den stramme daglige tidsplan med mange fastlagte timer giver for mange bindinger for lærerne, og gør, at eleverne giver udtryk for, at de har for lidt tid til egen rådighed.

Læsevejledning til: Brev til forældrene

Ovenstående debat med kollegerne, der udsprang af spørgsmål fra evalueringsudvalget, skal herefter modsvares et antal spørgsmål til elevernes forældre, der kan kaste lys over hvor de henter deres forventninger til undervisningen fra og om de finder den tilstrækkelig i form og indhold. For at anskueliggøre problemstillingen har evaluatorene forfattet følgende brev til forældrene, der efterfølges af spørgeskemaet.

Brev til forældre:

Kære forældre til elever på Efterskolen Østergård.

Vi er et lille udvalg af lærere på Østergård, der har brug for jeres stillingtagen til nogle spørgsmål, der vedrører den pædagogik, der danner grundlag for skolens undervisning.

På Østergård kalder vi det ”Selvevaluering”. Dette udviklingsarbejde, der er pålagt os af undervisningsministeriet, arbejder hvert år med en lille problemstilling, der forsøger at afdække, hvorvidt vi kunne gøre det vi ønsker at være gode til endnu bedre.

Dette års Selvevaluering omhandler hvorvidt målsætningen med værkstedstilbudene er kommunikeret tydeligt nok ud til eleverne og deres forældre **inden** de påbegynder undervisningen. Med andre ord: Hvad er det man som elev har mulighed for at lære på det pågældende værksted. Er det tydeligt beskrevet, eller er der brug for mere og anderledes information om fagene på Østergård?

Hvis eleverne har mulighed for at se frem til specifikke læringsaktiviteter vil de måske allerede inden værkstedsperiodens start glæde sig til hvad de snart skal lære og måske have sanserne åbne for aktiviteter, der synes at være beslægtede...ex: at hjælpe til i det hjemlige køkken.

Specifikke eksempler på kompetencer Ex: At læse en bog - lave en frikadellefars – snitte en smørekniv – sy en nederdel osv.

Hvis målsætningen er kommunikeret tydeligt ud vil forældre til eleven kunne anerkende hvis en kompetence, der er under udvikling. Ex: ”Du er sandelig blevet mere omhyggelig med at vaske gryder af! Det har du vist lært på Østergård”!

Vi håber, at I vil hjælpe os med at svare på spørgsmålene, og vil bede jer om, at sende skemaet retur senest den 27. januar. På forhånd tak for hjælpen.

Med venlig hilsen

Selvevaluerings-udvalget v. Gregers Thalbitzer og Inger Schmidt

Læsevejledning til følgende afsnit om valg af metode til: Spørgsmål til forældrene.

Evaluatorene valgte at udsende spørgeskemaet til samtlige 2.årselevers forældre. Hvilket udgjorde 29 husstande. Vi har angivet en "svarmulighedstaksonomi" på fire forskellige svarmuligheder. Dette gjorde vi for at gøre det lettere at svare for forældre, der oplever det som vanskeligt at formulere sig udtømmende på skrift. Tallet fire valgte vi for at undgå at forældrene valgte den midterste svarmulighed og dermed ikke angav en brugbar og tydelig meningstilkendegivelse. Vi valgte ligeledes denne taksonomiske tilkendegivelse af svar, for at vi kunne lave statistik på det samlede resultat. Ud over svarmuligheden ved hjælp af kryds i skemaet opfordrede vi som evaluatore til evt. at uddybe skriftligt, hvis der var behov for det. Af de 29 husstande, der modtog spørgeskemaet, valgte kun seks at udfylde og returnere det. De afgivne svar er angivet under hvert spørgsmål. På side 19 er spørgsmålene samt medfølgende svar opgjort i procentvis fordeling af svarudfaldet. Denne fordeling danner grundlag for en sammenfatning samt evaluatorernes konklusion på svaret.

Spørgsmål til forældre:

- 1. Taler I med jeres søn/ datter om hvad de skal beskæftige sig med i de værksteder de har mulighed for at vælge på efterskolen? (sæt kryds og uddyb gerne)**

Altid   sommetider   næsten aldrig   aldrig

- **Altid**
- **Aldrig**
- **Sommetider**
- **Sommetider**
- **Altid**
- **Sommetider**

- 2. Kan I beskrive nogle af forventningerne til værkstedernes indhold?**

- **Mulighed for både at være kreativ og udvikle sig intellektuelt og menneskeligt.**
- **Musik! Vil gerne synge i band, synge solo, synge med andre og synge populære numre.**
- **Kan ikke beskrive**
- **Kan ikke beskrive**

- **Næsten aldrig**

5. Hvor finder I ellers informationer om hvad der foregår på værkstederne?

- **Vi taler med vores søn om det**
- **Jeg spørger min datter, og eventuelt kontaktlærer.**
- **Igennem barnet**
- **-**
- **Hos vores søn**
- **Via kontaktlærer og det unge menneske**

6. Har I brug for flere informationer om hvad det er muligt at lære i de enkelte værksteder?

- **Ja**
- **Ja**
- **-**
- **Nej**
- **Nej, det er godt nok**
- **Ja, i allerhøjeste grad**

7. Hvis et værksted har været godt eller dårligt, er det så muligt at snakke efterfølgende med jeres søn/ datter om hvorfor det var det?

Ja, altid   sommetider   næsten aldrig   aldrig

- **Ja, altid**
- **Ja, altid**
- **Sommetider**
- **Sommetider, hun har lidt svært ved at beskrive det .**
- **Ja, altid**

- **Ja, altid. Det havde også været rart, at tale med den ansvarlige lærer for værkstedet.**

8. Ville et større kendskab til indholdet i værkstedets aktiviteter betyde, at I undervejs kunne støtte jeres søn/datter bedre i skolearbejdet?

- **Nej, for det er godt nok for vores søn.**
- **Ja**
- **Ja**
- **Ja**
- **Det er fint som det er. Lærerne er altid åbne overfor en snak.**
- **Ja, i høj grad**

9. Er det jeres oplevelse, at eleven lærer noget i værkstedsfagene, som han/hun kan have glæde af i sit fremtidige liv?

Ja   sommetider   næsten aldrig   aldrig

- **Ja**
- **Aldrig**
- **Ja**
- **Sommetider**
- **Ja**
- **Sommetider. Vores opfattelse er, at værkstederne har været svingende i kvaliteten (dog mest godt)**

Læsevejledning: Forældrenes svar på spørgsmålene omkring hvorvidt målsætningen med værkstedernes pædagogik er tilstrækkelig kendt inden undervisningen påbegyndes.

Evaluatorene valgte at udsende 9 spørgsmål, der samlet søgte at danne et indtryk af hvordan og hvorvidt forældrene på forhånd talte med deres børn om hvad de skulle til at modtage undervisning i og hvor de hentede oplysningerne.

Af de 29 husstande, der modtog spørgeskemaet med de 9 spørgsmål valgte kun 6 elevers forældre at returnere spørgeskemaet i udfyldt form.

Evaluatorene vælger at udlede af dette resultat at forældrene har en travl hverdag, at spørgeskemaets returnering på ingen måde ville få konsekvenser for deres barns skolegang. Herudover oplever evaluatorene at forældrene ikke vurderede at den diskuterede problematik var tilstrækkeligt væsentlig, eller forstod nødvendigheden i den valgte diskussion og dermed ikke havde synspunkter, det var bydende nødvendigt at tilkendegive.

Med andre ord kan det sparsomme antal svar fra forældrene både tolkes således, at de er tilfredse med kommunikationen som den er på nuværende tidspunkt, men kan samtidigt tolkes som et uengageret statement, der ikke ønsker at tage stilling til, hvorvidt et godt tilbud evt. kan blive endnu bedre.

Tilbage er de 6 forældres svar, der således vil udgøre grundlaget for vores undersøgelse og som vi som evaluatorene vælger at opleve som en repræsentativ undersøgelse af forældrenes holdning til vores problemstilling.

I ønsket om at opgøre svarene procentvis og statistisk og med en taksonomi, der er fordelt på fire svarmuligheder, håber vi at fremkalde et billede, der ikke lander på midten, men så vidt muligt havner i enten den ene eller anden halvdel af svarmulighederne.

Et enkelt forældresvar udgør således afrundet ca. 17% af de samlede seks svar, der udgør 100%.

Spørgsmål til forældrene med procentvis opgørelse af deres svar, samt hvad evaluatorene konkluderer af udfaldet:

10. Taler I med jeres søn/ datter om hvad de skal beskæftige sig med i de værksteder de har mulighed for at vælge på efterskolen? (sæt kryds og uddyb gerne)

Til dette svarede 50% Altid og 50% Sommetider, hvilket tilkendegiver at 100% af forældrene taler med deres barn.

Konklusion: Det opleves som vigtigt at tale med det unge menneske før undervisning påbegyndes.

11. Kan I beskrive nogle af forventningerne til værkstedernes indhold?

Heraf kunne 34% ikke beskrive forventningerne. 17% forventede udefinerbare kompetencer til det videre liv. 34% nævnte Kreative/ musiske kompetencer og 17% beskrev læringen som lysten til siden at ville beskæftige sig med den pågældende værkstedsaktivitet igen.

Konklusion: 1/3 del havde ingen forventninger de kunne nuancere, hvilket ikke harmonerer med svarudfaldet i spørgsmål 1.

2/3 del havde de forventninger som skolen ønsker at forældrene bør have, men de var meget lidt konkrete.

12. Har I indtryk af, at man lærer noget andet på værkstederne end man gør i de øvrige tilbud på Østergård?

Med andre ord: Er det forskellige forventninger man har til at ”lære noget”, i værkstedsaktiviteterne og i de øvrige tilbud der er på efterskolen?

Heraf svarer 68% nej 17% svarer at lære at læse og 17% savner klart indtryk

Konklusion: Der er ikke specifikke forventninger til særlig læring i værkstederne. Dette harmonerer ikke med skolens evaluering (midtvejs i perioden) af værkstedsundervisning alene.

13. Læser I indholdsplanen på skolens hjemmeside for at finde ud af hvad værkstedsaktiviteterne går ud på? (sæt kryds og uddyb gerne)

Heraf svarede ½ delen: altid! Og ½ delen: aldrig! eller at de ikke vidste at den fandtes!

Konklusion: Der er for lidt kendskab til skolens indholdsplan.

14. Hvor finder I ellers informationer om hvad der foregår på værkstederne?

Heraf svarede 17%: Ikke at vide det! 85% spurgte deres søn/datter eller kontaktlæreren.

Konklusion: Søn/ datters svar på denne forældreforespørgsel er afhængig af lærerens veldefinerede og fyldestgørende definition af værkstedsundervisningens målsætninger. Det er nu interessant hvorvidt lærerne finder deres målsætnings-forklaringer tilstrækkelige og om de oplever at de har de rette rammer/forum til at definere dem.

15. Har I brug for flere informationer om hvad det er muligt at lære i de enkelte værksteder?

Heraf svarede 50% ja! – 17%: ved ikke! – 34% nej!

Konklusion: Der er udbredt mangel på brugbar information om værkstedsundervisningens målsætning, der kan udgøre grundlaget for mere specifikke forventninger. 34% ønsker dog ikke mere specifikke forventninger.

16. Hvis et værksted har været godt eller dårligt, er det så muligt at snakke efterfølgende med jeres søn/ datter om hvorfor det var det?

Heraf svarede 68%: ja altid og resten 32%. Sommetider!

Konklusion: Der er tilfredshed med den efterfølgende evaluerende samtale, men sammenholdt med behovet om kendskab til mere specifikke målsætninger i undervisningen kan tilfredsheden tolkes som en tilfredshed med, at det har føltes ”rart og hyggeligt” at følge undervisningen...Der mangler sammenhæng med de forudgående svar!

17. Ville et større kendskab til indholdet i værkstedets aktiviteter betyde, at I undervejs kunne støtte jeres søn/datter bedre i skolearbejdet?

Heraf svarede 68% ja! Og 32% nej!

Konklusion: Der er stort behov for at kende mere til målsætningerne med værkstedsundervisningen, hvis der forefindes mere specifikke målsætninger.

18. Er det jeres oplevelse, at eleven lærer noget i værkstedsfagene, som han/hun kan have glæde af i sit fremtidige liv?

Heraf svarede 17%: Intet! – 33%: Sommetider (måske) – 50% ja!

Konklusion: Kun 50% svarer ja til dette meget åbne spørgsmål. 17% kan slet ikke se det nyttige i værkstedsundervisningen og 33% finder den kun brugbar til dels. Når undervisningens nytteværdi ikke rangerer højere kan motivationsniveauet, for at tilegne sig undervisningens indhold og færdigheder, ikke være særligt højt for denne halvdel af eleverne.

Konklusion på ”Selvevaluering 2009-10”:

Ud fra besvarelsene i de ovenstående 9 spørgsmål udtrykkes, der generel tilfredshed med skolens tilbud, samt at behovet for at bakke deres søn/ datters undervisning op er stort. Der udtrykkes dog samtidigt stor mangel på kendskab til hvor et skærpet kendskab til værkstedsmålsætningerne kan findes.

Der nævnes ikke forstanderens optagelsessamtale, som grundlag for indsigt og heller ikke rundvisningen, af nuværende elever, forud for optagelse.

Indholdsplanen er ikke kendt af ca. ½ delen og udgør derfor ikke en tilstrækkeligt synlig del af skolens profil.

Da lærerne ikke har en samlet præsentation (”live”) ved et arrangement, må disse målsætninger blive formuleret i små bidder, når forældre og lærere mødes lejlighedsvis.

Der udtrykkes fra forældrene at værkstedsundervisningens læringsmæssige målsætninger ikke adskiller sig fra det øvrige tilbud.

Dette kolliderer efter evaluatorenes mening med det faktum at eleverne kun deltager i en evaluering af deres undervisning i værkstedssammenhæng. Godt nok er der i evalueringsskemaets første halvdel generelle spørgsmål til den ”samlede” og helhedsorienterede udvikling, men den bliver udført i samvær med værkstedslæreren, der ikke nødvendigvis har et løbende kendskab til eleven, på samme måde som kontaktlæreren har.

At kendskabet til værkstedsmålsætningerne er så beskedne, mener evaluatorene nødvendigvis må forplante sig til en nedsat motivation hos eleven. Eleven føler ikke trang til at gøre sig mere umage i værkstedstiden, end i ”fritiden”. Dette afstedkommer overvejelsen fra evaluatorene om, hvorvidt det fra skolens side bør skærpes en sondring imellem ”fritid” og arbejde/undervisning? I undervisningen gør man sig umage og i ”fritiden” slapper man mere af?! Det tidsrum, der opleves af eleverne som ”fritid”, består af *pædagogisk tilrettelagt samvær*, set fra personalets vinkel. Dette ville igen kunne afspejle et billede af samfundet/ arbejdslivet omkring efterskolen.

Sammenholdt med debatten med lærerne, hvor mange lærere tilkendegav at de følte behov for at beskæftige sig med den ”faglige” del af vores tilbud og hvordan en skærpelse af værkstedets indhold og målsætninger kunne kommunikeres i en mere klar og enkel form til kommende elever og forældre. Dette for at dæmme op for manglende motivation, utryghed og fejlplaceringer og for at løfte niveauet af dynamik i undervisningen.

Evaluatorene mener med denne undersøgelse at kunne påvise, at skolen med fordel, via skærpet information, yderligere kunne paratgøre og motivere eleverne for deres kommende værkstedsundervisning.

Med dette menes ikke at disse målsætninger ikke er udfærdiget af lærerne, men derimod at disse målsætninger kunne formidles på anden og mere tydelig vis.

Efterskrift:

I løbet af den tid dette skoleårs selvevaluering har været under udarbejdelse, har der ved lærermøderne løbende været debat, bl.a. affødt af selvevalueringens problemstilling. Der har været en pædagogisk dag om: **Faglighed** og her bl.a. om hvorledes skolen og forstanderen præsenterer værkstedsundervisningen ved første samtale med kommende elever. Det blev debatteret, hvordan værkstedsundervisningen ved denne elevsamtale, skulle profileres sammenholdt med det øvrige helhedstilbud.

Herudover arbejder skolen på at reducere skolens store antal af forskelligartede værkstedsundervisningstilbud til **7 overordnede linjefag**. Dette for at skabe større overskuelighed for eleverne og deres forældre. De 7 linjefag, der hver især vil udgøre sammenlægninger af flere af de nuværende værkstedstilbud, vil fremover være at finde på skolens hjemmeside, hvor de profilerer og definerer sig via kortfattet tekst, samt billeder.